

Aika	20.10.2016 klo 11.30-12.37
Paikka	Oikeusministeriön neuvotteluhuone Lainhuuto, Eteläesplanadi 10, Helsinki
Läsnäolijat	<p>professori Pirjo Hiidenmaa (puheenjohtaja) johtaja Kaisa Alanne yliopisto-opettaja Linnéa Henriksson johtaja Göran Honga johtaja Salli Kankaanpää (varajäsen) lääkintöneuvos Timo Keistinen (varajäsen) yhdenvertaisuusvaltuutettu Kirsi Pimiä (pysyvä asiantuntija) opetustoimen johtaja Liisa Pohjolainen erikoistutkija Pasi Saukkonen pääsihteeri Markus Österlund (pysyvä asiantuntija)</p> <p>Sihteeristö: kieliasianneuvos Corinna Tammenmaa (pääsihteeri) ylitarkastaja Liisa Männistö (sihteeri)</p> <p>Kutsutut vieraat: inarinsaamen kielityöntekijä Neeta Jääskö, Saamelaiskäräjät ylitarkastaja Vava Lunabba, oikeusministeriö korkeakouluharjoittelija Sara Braskén, oikeusministeriö</p> <p>Viittomakielen tulkit: Saija Kuronen Susanna Silberstein</p>
Esteet	<p>kehittämispäällikkö Annika Forsander (varajäsen) kieliturvasihteeri Siiri Jomppanen (pysyvä asiantuntija) kaupunginjohtaja Christoffer Masar (varajäsen) tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom (pysyvä asiantuntija) puheenjohtaja Satu Pessi (varajäsen) professori Markku Suksi (varapuheenjohtaja) johtaja Kristina Wikberg (pysyvä asiantuntija)</p>

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.30.

2. Esityslistan hyväksyminen

Kokouskutsun mukana lähetetty esitys asialistaksi hyväksyttiin muutoksitta.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 3.1)

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

4. Kieliasian neuvottelupäivä (liite 4.1)

a. Palautekeskustelu neuvottelupäivästä

Neuvottelukunta piti neuvottelupäivää pääosin onnistuneena. Myönteistä oli se, että eri kieliryhmillä oli tilaisuus kertoa huolenaiheistaan ja ajankohtaisista asioistaan. Sinänsä keskustelussa ei noussut esiin mitään uusia tai yllättäviä kysymyksiä, jotka eivät olisi olleet aiemmin tiedossa.

Eri kieliryhmien erilainen asema lainsäädännössä tuo haasteita neuvottelupäivän käytännön toteutukseen. Suomalaisen yhteiskunnan monimuotoistuminen ja monikielistyminen näkyy myös kieliasioissa. Todettiin, että jatkossa neuvottelupäivän kokoonpanoa on harkittava ja perusteltava vielä tarkemmin.

Monissa neuvottelupäivän puheenvuoroissa tuotiin esiin puutteita lainsäädännön käytännön toimeenpanossa kielellisten oikeuksien toteutumisen suhteen. Ongelmana on se, että lainsäädännön uudistuksissa ei huomioida riittävää resursointia säädösten toimeenpanemiseksi. Tämä aiheuttaa turhautumista kieliryhmissä.

Meneillään olevat hallinnolliset uudistukset ja niiden kielelliset vaikutukset herättivät keskustelua. Maakuntauudistuksen osalta huolta aiheutti mm. vaikuttamismahdollisuuksien siirtyminen paikallistasolta maakuntatasolle.

Virkamiesten kielteiset asenteet eri kieliryhmiä kohtaan nousivat esiin. Kaikilla kieliryhmillä tuntui olevan samantapaisia kokemuksia virkamiesten kielteisten asenteiden vaikutuksesta kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Monilla on kokemus siitä, että virkamiehet ovat haluttomia selvittämään ja ottamaan vastuuta kieliasioista. Ikään kuin mentäisiin siitä yli, missä aita on matalin. Myös kielenkäyttäjien tietoisuutta omista oikeuksistaan tulisi lisätä.

Digitalisaation mahdollisuudet kielipalveluiden toteutuksessa tulisi hyödyntää täysimääräisesti esim. oppimateriaalin tuotannossa ja sote-palveluissa (konekäännökset, etätulkkaukset). Suunnitteilla oleva valinnanvapaus voi tuoda kielipalvelut lähipalveluiksi digitaalisuuden kautta.

Todettiin, että viranomaisten pitäisi olla velvollisia tekemään erityinen kielellisen palvelun suunnitelma. Esim. sosiaali- ja terveyspalveluissa kielisuunnitelma tulisi sisällyttää potilaan tai asiakkaan hoitosuunnitelmaan. Joidenkin palveluiden osalta omakielinen palvelu on ensisijaista ja tulkkaukset toissijaista; joissain palveluissa sen sijaan riittäisi esim. etätulkkaukset omalle kielelle. Henkilöstön kielikoulutukseen tulisi panostaa riittävästi sellaisissa palveluissa, joissa omakielinen palvelu on välttämätöntä esim. hyvän hoidon takaamiseksi. Todettiin että kielellisten palveluiden suunnitelma voisi sisältyä myös yhdenvertaisuussuunnitelmaan, joka on pakollinen kaikille viranomaisille. Ongelmana on se, että yhdenvertaisuussuunnitelmat tehdään monissa kunnissa liian yleisellä tasolla.

Yhteenvedona todettiin, että neuvottelupäivien järjestämistä kannattaa jatkaa. Konseptia tulee kuitenkin kehittää: kokoonpano on harkittava tarkoin ja keskusteluteemat on rajattava ja fokuoitava paremmin. Sektorivirkamiehet on myös jatkossa briefattava vielä paremmin keskusteluun valmistautumiseksi.

b. Viimeistellään kieliain neuvottelukunnan lehdistötiedote neuvottelupäivän sisällöstä ja keskusteluista työvaliokunnan laatiman luonnoksen pohjalta

Keskusteltiin neuvottelukunnan lehdistötiedotteen sisällöstä työvaliokunnan laatiman luonnoksen pohjalta. Neuvottelukunta esitti muutoksia luonnokseen kohdassa a. käydyn keskustelun perusteella. Päätettiin, että työvaliokunta viimeistelee lehdistötiedotteen neuvottelukunnan ehdotusten ja kommenttien pohjalta. Valmis tiedote julkaistaan oikeusministeriön verkkosivuilla perjantaina 21.10. Julkaistu tiedote toimitetaan tämän pöytäkirjan liitteenä.

5. Valtioneuvoston kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2017, tilannekatsaus

Vava Lunabba esitteli kielikertomuksen valmistelutilanteen (ppt-esitys toimitetaan tämän pöytäkirjan liitteenä).

6. Muut asiat

Liisa Männistö muistutti neuvottelukunnan jäseniä matkalaskuista ja kokouspalkkioista. Neuvottelukunnan kokouksiin ja muihin tilaisuuksiin liittyvät matkalaskut tulee toimittaa oikeusministeriöön mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennen vuodenvaihdetta, samoin kuin yhteystiedot kokouspalkkioiden maksatusta varten. Kokouspalkkiot maksetaan vuoden lopussa kootusti niille neuvottelukunnan jäsenille, varajäsenille ja pysyville asiantuntijoille, jotka ovat toimittaneet oikeusministeriöön yhteystietonsa.

7. Seuraava kokous

Edellisessä kokouksessa vuoden 2017 ensimmäisen kokouksen ajankohdaksi sovittiin alustavasti 8.2.2017, mutta esim. Saamelaiskäräjien edustaja ei pääse tuolloin paikalle. Ajankohdaksi sovittiin viikko 5, mahdollisesti maanantai 30.1. klo 13–15. Ajankohdan sopivuus tarkistetaan vielä esim. Doodle-kyselyllä.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.37.

Helsingissä 28.2.2017

Pirjo Hiidenmaa
Puheenjohtaja

Liisa Männistö
Sihteeri